

Дәулетбақов Б.,
Исмаилова И.Х.,
Жубатханов А.Б.

Қысқа мерзімді қаржылық инвестициялардың ағымдағы құнын анықтау

Мақалада қысқа мерзімді инвестициялардың ағымдағы құнын анықтау, оларды талдау мен бағалаудың жолдары қарастырылады. Қазіргі жағдайда әрбір шаруашылық ағымдағы құн бойынша, қысқа мерзімді қаржылық инвестицияларды есепке алып, талдау жүргізу нәтижесінде нарық жағдайының өзгерісіне байланысты, нарық құнының кезеңдік өзгерістеріне болжам жасап отыруына мүмкіндік туады. Инвестициялық жобалардың жүзеге асырылу барысында, акцияның өзгеруіне байланысты, ағымдағы құнын есептеу жолдары қарастырылған. Тауар бағасының өзгеріп тұруына байланысты, әр кезеңде инвестиция құны төмендемеуі үшін, есептеулер жүргізудің мерзімдік жобасы көрсетілген. Инвестициялық жобалардың ұзақ мерзімді қаржылық инвестицияны қайта бағалауына байланысты, қаржыландыру ерекшеліктеріне тоқталып кеткен. Қаржыландыру барысында инвестициялық соманың, өз құнын жоғалтпауы үшін қолданылатын шараларға тоқталып өту керек. Табыстың ішкі нормасы артатын болса, онда ұзақ мерзімді қаржылық инвестицияны қайта бағалауға тура келеді, бұған себеп жобаның рентабельділігі артады немесе керісінше болса, онда жобаның рентабельділігі төмендейді, демек одан алынатын табыстың да деңгейі азаяды. Таза ағымдағы құн келіп түскен ақша ағыны мен шыққан ақша ағынының арасындағы айырмасына тең болады, формулаға салып жобаның төмен не жоғарылауына байланысты өзгеріп мысал түрінде көрсетіп өттік.

Түйін сөздер: акция, акция құны, дивиденд, бағамдық құн, дисконт, инвестициялық жоба, инвестициялық табыстың орташа нормасы, өтеушілік, табыстың ішкі нормасы, таза ағымдағы құн.

Dauletbakov B.,
Ismailova I.H.,
Zhubathanov A.B.

Determination of the current cost of short-term financial investments

The article deals with the current value of short-term investments, and their way of analyzing and determining the price. At the present time, each household is estimated as the present value is taken into account short-term financing and investment, analyzes the results of market conditions and changes that make it possible to predict the market value. During the execution of the investment project, discusses the changes in the present value of the shares. Due to changes in commodity prices, the depreciation of investments may occur, this is shown to prevent financial project. In investment projects in connection with the overvaluation of long-term financial investments particularly funding stops. In the course of financing the investment amounts, you must stop in the applicable measures that do not depreciate. If the rate of your income increase, it is necessary to consider the long-term financial investment.

Key words: rally, share prices, dividends and currency cost, discount, investment project, the average rate of earnings, redemption, internal rate of return, pure current cost.

Даулетбақов Б.,
Исмаилова И.Х.,
Жубатханов А.Б.

Определение текущей стоимости краткосрочных финансовых инвестиций

В статье рассматриваются краткосрочные текущие стоимости инвестиций и их пути анализирования, определения цены. В нынешнее время каждое хозяйство оценивается по состоянию текущей стоимости, учитывается краткосрочное финансирование и инвестирование, анализируются результаты рыночного состояния и изменения, даются возможности для прогнозирования рыночной стоимости. В ходе исполнения инвестиционного проекта рассматриваются изменения акции в текущей стоимости. В связи с изменениями цен на товары, могут произойти обесценивание инвестиции, для предотвращения этого показан финансовый проект. В Инвестиционных проектах в связи с переоцениванием долгосрочных финансовых инвестиций авторы останавливаются на особенностях финансирования. В ходе финансирования инвестиционной сумм, нужно остановиться на применяемых мерах. Если норма твоего дохода увеличивается, надо рассматривать долгосрочную финансовую инвестицию.

Ключевые слова: акция, цены акций, дивиденды, валютная стоимость, дисконт, инвестиционный проект, средняя норма выработки, погашение, внутренняя норма прибыли, чистая текущая стоимость.

**ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ
ҚАРЖЫЛЫҚ
ИНВЕСТИЦИЯЛАРДЫҢ
АҒЫМДАҒЫ ҚҰНЫН
АНЫҚТАУ**

Мұндағы: $p_{ак}$ – акцияның нарықтық құны; x – жоғары дивиденд алуға ниет білдірген инвесторлардың үлес салмағы, дивидендтік ($x \approx 1$); y – акцияның бағамдық құнының өсетіндігін көздейтін инвесторлардың үлес салмағы, «бағамдық» ($y \approx 1$); C_3 – бұрындары сатылып кеткен акциялардың бағасы [2].

Акцияның нарықтық бағасын шығарған кезде x пен y деңгейінің тәуелділігі байқалады: бір кезде «бағамдық» басым болса, ал бір кезде керісінше, «дивидендтік» басым болады. Сірә, бұл екеуі де акцияның нақты бағасын бағалай алмайды.

Акцияның ағымдағы құнын есептейтін әлі танылған моделі қалыптасқан жоқ.

Дегенмен де, акцияның нарықтық бағасын болашақта күтілетін дивидендтер ағыны бойынша есептеуге болады деп топшыланған пікірлер де жоқ емес.

Ол, негізінен өткен жылдардың орташа деңгейінен алынады. Акцияның нарықтық құнын анықтайтын формуланың түрі мынадай болады:

$$p_{ак} = \sum_{t=1}^{\infty} \frac{D_t}{(1 + k_t)^t} \quad (1)$$

мұндағы:

D_t – кезең үшін күтілетін дивиденд;

k – акция бойынша қажетті табыс деңгейі;

$\sum$ - 1-ден ∞ дейін кезең ішінде болашақ дивидендтің дискондалған құнының сомасы;

$p_{ак}$ - акцияның нарықтық құны.

Егер инвестор акцияны бір жыл ұстап және акцияның құнын n мөлшерлемесі бойынша өсірсе, онда акцияның ағымдағы құны мынандай болады:

$$p_{ак} = \frac{D + p_{ак}(1 + n)}{1 + i} \quad \text{немесе} \quad p_{ак} = \frac{D}{1 - n} \quad (2)$$

мұндағы: D – жыл соңына күтілетін дивиденд;
 n – жыл бойындағы акцияның өсу қарқыны, %
 i – дисконттың мөлшерлемесі (күтілетін дивидендті ағымдағы құнға келтіру).

Мысалы, кәсіпорын өткен жылы акцияға өз пайдасынан 1 мың теңге дивиденд төлеген және сәйкесінше бірнеше жыл ішінде жыл сайын орташа есеппен дивидендті 5% өсіп отырған, сондықтан инвестр өсу қарқынын сақтаса, i акцияның бағасын 5% өсірсе, ол кезде күтілетін дивидендтің деңгейін анықтауға болады:

$$D_1 = D(1 + n) = 1 + 1,05 = 1,5 \text{ мың теңге}$$

Егер пайданың нормасы осы сияқты акцияға тең деп ұйғарып, ол 22% -ға тең болса, онда ағымдағы құнын анықтауға болады:

$$P_{ак} = \frac{D}{1 - n} = \frac{1,5}{0,22 - 0,05} = 8,6 \text{ мың теңге}$$

Қазіргі жағдайда бағалы қағаздың ағымдағы құнын анықтаған кезде міндетті түрде дағдарысқа сай етіп түзетулер жасау керек. Шамамен дағдарыстың өсім қарқыны (h), бірліктің үлесі ретінде көрсетілсе, онда дағдарыстың жылдық өсімі былайша бейнелейді $(1+h)$ [3].

Инвестицияларды қайта бағалау. Ұзақ мерзімді қаржылық инвестицияларды қайта бағалау үшін қайта бағалаудың мерзімділігін анықтау керек; ұзақ мерзімді инвестициялардың бір түрін бір мезгілде ғана қайта бағалаған жөн.

Ұзақ мерзімді қаржылық инвестицияларының үстеме бағасының сомасы меншік капиталын өсіреді. Инвестицияның құны кеміп кетсе, онда ол инвестицияның үстеме бағасының есебінен төмендетіледі. Егер инвестицияның үстемесі болмаса, онда ол шығынға жатқызылады.

Бұрындары төмендетілген инвестиция құны осы кездегі инвестицияның үстемесінің есебінен өтеліп, қалған сомасы меншік капиталына қосылады.

Егерде ұзақ мерзімді қаржылық инвестицияның құны қайта бағалаудың нәтижесінде азайса, содан соң көбейсе, алдыңғы ұзақ мерзімді қаржылық инвестицияның азайған құны өзінің бастапқы қалпына келтіріледі. Сол қалпына келтірілген сома қабылданған есеп саясатына байланысты табыс немесе таратылмаған табыс ретінде танылады.

Қаржылық инвестицияны қайта бағалаудың кезеңділігі әрбір субъектінің есептік саясатында

ескеріледі, ал оған: не нарық бағасының биржада түзетілуі, не әділ бағасы негіз бола алады.

Инвестициялық табыстың орташа нормасының әдісімен ұзақ мерзімді қаржылық инвестицияны бағалаған кезде кәсіпорының белгілі бір уақыт кезеңіндегі салық салынғаннан кейінгі орташа жылдық табыстан болған ауытқудан есептелінеді, демек ол жобадағы инвестицияның орташа деңгейі мен жүзеге асырылған қаржылық инвестицияның арасынан алынады. Инвестициялық табыстың орташа нормасы не өсуіне, не азаюына әкеледі, яғни азайған кезде оларды қайта бағалауға тура келеді, демек оның әділ құнын қалпына келтіру керек.

Ұзақ мерзімді қаржылық инвестиция туралы шешім қабылдау процесі ең қиын, әрі қайшылық туғызатын қаржылық мәселелер болып табылады. Инвестор әрқашан да ұзақ мерзімді инвестицияға қаражатын сала отырып бүгінгі ақша қаражатынан бас тартып, болашақта табыс алуды көздейді. Бірақ ондай болжамды тек қана инвестициялық жоба беруі мүмкін. Сол ұзақ мерзімді инвестицияның тиімділігін анықтау үшін, ең көп тараған талдаудың 4 әдісін пайдаланады 2-сурет [4].

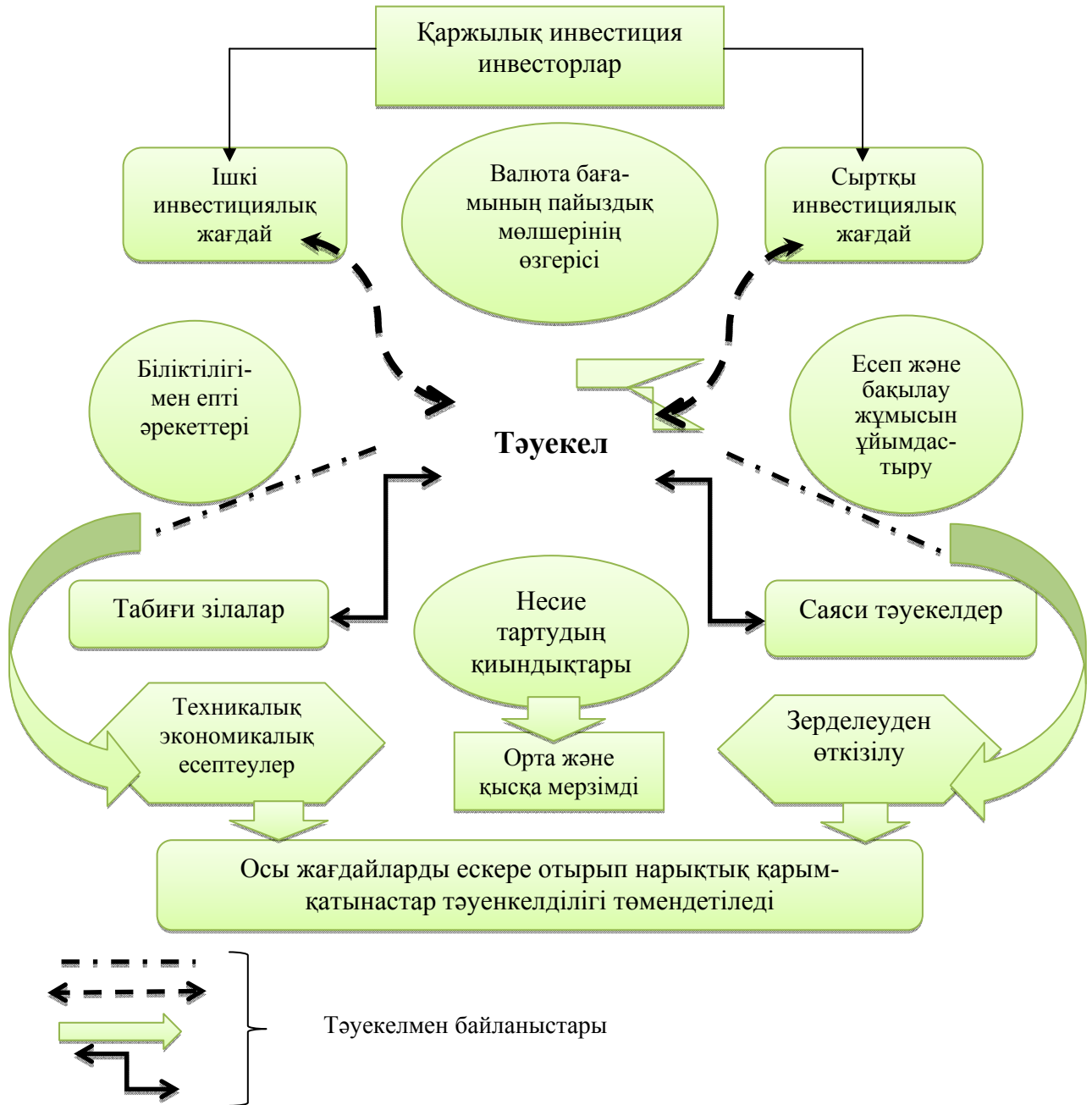
Инвестицияның өтушілік мерзімін (кезеңін) есептеу әдісі негізінен инвестицияның бастапқы салынған сомасын жабу үшін қажет, өтеушілік мерзімін анықтау, демек жобаны іске асырудан түсетін ақшалай түсімдер сомасы, оның бастапқы инвестиция сомасына тең болғанға дейін созылады және де ол инвестицияланаған қаражаттың табыстарының есебінен қайтарылады.

Өтеушілік кезеңін есептеу әдісі жобаның тәуекелділігі жөнінде мәселеге алдын ала жауап береді, ал ол (тәуекелділік) өз кезегінде инвестициялық сомаларды қайтару мерзімінің ұзақтығына байланысты болып келеді. Өтеушілік мерзімі қысқа болған сайын, жобадан түсетін ақшалай қаражаттардың да түсімі көп күтіледі, шаруашылық субъектісінің өтімділік деңгейі де артады. Бұл әдіс Қазақстанның шаруашылық субъектілерінің тәжірибесінде кең таралған, әсіресе оның коммерциялық банктерде басымдылығы айқын байқалады, ал егер өтеушілік кезеңі 3-4 жылды құрайтын болса, онда мұндай жобаны қабылдау үшін кең көлемдегі зерттеулер керек.

Өтеушілік мерзімін есептеу әдісі инвестициялық жобалардың тиімділігі жөнінде толық түсінік бермейді, өйткені ол уақыты бойынша түсетін ақшаның әртүрлі құнын ескермейді,

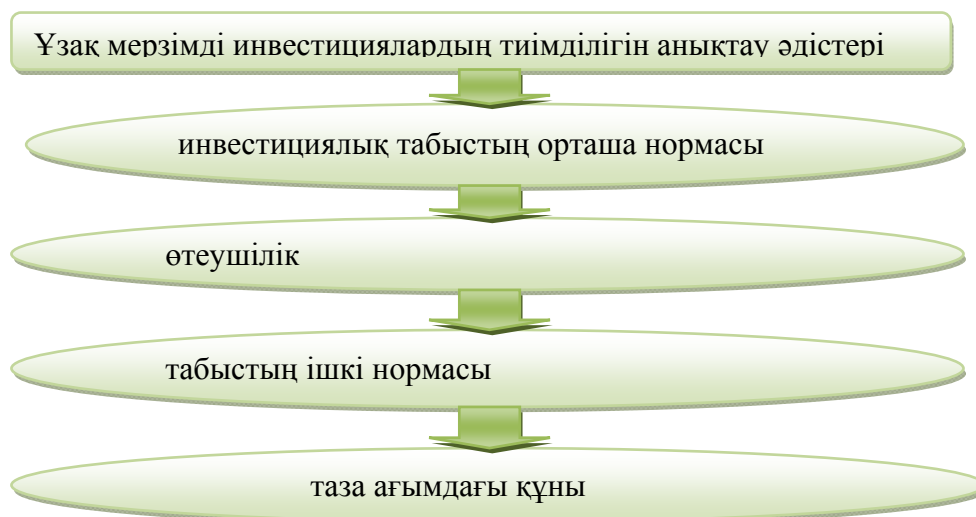
сондай-ақ өтелу мерзімі аяқталғанан кейін түскен табыстың тиімділігі де толықтай бағаланбайды. Осы кемшіліктерді ескере отырып, өтеу-

шілік әдісін тек тәуекелділік жөнінде түсінікті алу үшін, алдын ала жасалатын бағалау әдістерінің бірі ретінде ғана қарастырылады [5].

1-сурет – Қажылық инвестициялардың нарықтық қарым-қатынастағы әсер ететін тәуекелділіктердің түрлері

*Ескерту: Автормен құрастырылған [3]

2-сурет – Ұзақ мерзімді инвестициялардың тиімділігін анықтау үшін 4 негізгі әдістері

*Ескерту: Автормен құрастырылған [4]

Шаруашылық субъектісінің ішкі табыстар нормасы өзінің физикалық мәні бойынша тек инвестициялардан алынатын пайыздық мөлшерлемесін қалыптастырады және сол бойынша инвестициялық жобаны қаржыландыру үшін несие алуына болатындығын да көрсетеді. Бұл нормалық пайыздың мөлшерлемесі тек жобаны жүзеге асыру кезінде одан алынатын барлық ақшалай түсетін қаражаттарының (табыстар мен амортизациялық қаражаттарының) дисконтталған құны сол жобаның дисконтталған шығын құнымен тең болса ғана қабылданады.

Егер де алғашқы бастау алатын шығыны 0 уақытына сәйкес келетін болса, ал оның ішкі табыстық нормасы 1 деңгейінде берілсе, онда оны келесі формуламен анықтауға болады:

$$x_0 = \frac{x_1}{(1+l)} + \frac{x_2}{(1+l)^2} + \dots + \frac{x_n}{(1+l)^n} \quad (3).$$

Сонымен, l – бұл болашақ кезеңде болатын ақша ағынының дисконтталған деңгейінің мөлшерлемесі x_1 -ден x_n -ге дейін, бірақ ол кезде бастау алған шығынының олардың ағымдағы құнына теңестіру керек.

Таза ағымдағы құн – бұл ұзақ мерзімді инвестицияның тиімділігін анықтау мақсатында ақша ағындарын дисконттаудың әдісі. Таза ағымдағы құн келіп түскен ақша ағыны мен

шыққан ақша ағынының арасындағы айырмасына тең [6].

Ал инвестициялық жобаның таза ағымдағы құны мына формула бойынша анықтайды:

$$NPV = x_0 + \frac{x_1}{(1+l)} + \frac{x_2}{(1+l)^2} + \dots + \frac{x_n}{(1+l)^n} \quad (4)$$

мұндағы l – табыстың қажетті нормасы.

Таза ағымдағы құн – бұл ұзақ мерзімді инвестицияның тиімділігін анықтау мақсатында ақша ағындарын дисконттаудың әдісі. Таза ағымдағы құн келіп түскен ақша ағыны мен шыққан ақша ағынының арасындағы айырмасына тең.

Ал инвестициялық жобаның таза ағымдағы құны мына формула бойынша анықтайды:

$$NPV = x_0 + \frac{x_1}{(1+l)} + \frac{x_2}{(1+l)^2} + \dots + \frac{x_n}{(1+l)^n} \quad (5)$$

мұндағы l – табыстың қажетті нормасы.

Кәсіпорынның табыс нормасы салық салғаннан соң 12% құрады делік, ал инвестицияның деңгейі 180 мың теңге құраған және 5 жыл бойына жыл сайынғы төлемі 57 мың теңге болған, яғни оның ағымдағы құны мынаған тең:

$$NPV = 180 + \frac{57}{(1+0.12)} + \frac{57}{(1+0.12)^2} + \frac{57}{(1+0.12)^3} + \frac{57}{(1+0.12)^4} + \frac{57}{(1+0.12)^5} \quad (6)$$

$$NPV = 180 + \frac{57}{1.12} + \frac{57}{1.25} + \frac{57}{1.40} + \frac{57}{1.57} + \frac{57}{1.76} \quad (7)$$

$$NPV = 205.5 - 180 = 25.5 \text{ мың теңге}$$

Егерде табыстың ішкі нормасы артатын болса, онда ұзақ мерзімді қаржылық инвестицияны қайта бағалауға тура келеді, өйткені жобаның рентабельділігі артады немесе керісінше болса, онда жобаның рентабельділігі төмендейді, демек одан алынатын табыстың да деңгейі азаяды.

Ендігі әрі қысқа мерзімді сұранысты шектей отырып өндірісті ұлғайтудың мүмкіндіктерін бағалауды қарастырайық.

Сұранысты шектей отырып өндірісті ұлғайтудың мүмкіндіктерін бағалау. Қойылған міндет (міндеттің қойылуы). Кәсіпорын сақтауға келмейтін А өнімін өндіреді. В өнімі жасалған болжамға сәйкес, оны тұтыну бір жарым жыл ішінде айына 10 мыңнан 18,5 мың бірлікке көбейеді. Жобаның алғашқы айында кәсіпорын 8 мың бірлік А өнімін шығаруды және сатуды жоспарлады. Сонымен бірге, алдағы уақытта тоқтап тұрған құрылғы уақытының есебінен әр тоқсанға 20% өнім өндірісін арттыру мүмкіндігіне ие болып отыр, бірақ әр айға 15 мың бірлік деңгейінен көп емес (кәсіпорынның ең жоғарғы өндірістік қуаттылығы). Тез арада кәсіпорынның өндірістік қуаттылығы есебінен және барлық өндірілген өнімнің толық өткізілімі жағдайында А өнімінің өндіріс көлемінің үлгісін жасау қажет.

Есепті қою:

Кәсіпорын сақтауға жатпайтын А – бидай өнімін өндіреді. Болжамға сәйкес, оның тұтынуы ағымдағы бір жарым жылда 10 мың тоннадан 18,5 тоннаға дейін өседі. Жоба бойынша кәсіпорын бірінші айда А – бидай өнімінің 8 мың тоннасын шығарып және сатуды жоспарлайды.

Шешу алгоритмі:

Өнім өндірісінің көлемін анықтау үшін келесідей есептеу жолдарын орындау қажет: Жобаның басталу және аяқталу уақытына жасалған

болжамды бағалауды ескере отырып, тұтыну көлемінің үлгісін жасау керек.

Жобаның алғашқы айында жоспарланған өндіріс көлемін және шығарылымның тоқсандық өсу мүмкіндіктерін ескере отырып, өнім өндірісінің теориялық мүмкін көлемінің үлгісін жасау керек.

Кәсіпорынның өндірістік қуаттылығы мен өнімді тұтыну болжамымен байланысты нақты өндірістің шектеулерін есептеу.

Шешімді сипаттау:

Жоғарыда көрсетілген есептеу алгоритмі Project Expert 7 қолданушысының кестесі көмегімен жүзеге асырылған (3-сурет).

Есептеу үшін «Расчет объема производства» (Өндіріс көлемін есептеу) пайдаланушы кестесіндегі «Формула» модулін қолданамыз.

а) «Прогноз увеличения емкости рынка (ед.)» (Нарық сыйымдылығын арттыру болжамы (бірлік)). Бұл жолда «Заполнить» (Толтыру) функциясы көмегімен (бұған сәйкес басқыш «пайдаланушы кестесі» терезесінің құралдар панелінде орналасқан) А өнімінің болжамды тұтыну қозғалысы толтырылады, ашылған терезеде жобаның басталу және аяқталу уақытына сәйкес мәндер көрсетіледі.

б) «Максимальная производственная мощность (ед.)» (Ең жоғарғы өндірістік қуаттылық). Бұл жолда осыған ұқсас келесідей толтырылады, а) А өнімінің шығарылымы бойынша ең жоғарғы өндірістік қуаттылық толтырылады.

в) «План производства в 1-ом месяце проекта (ед.)» (Жобаның бірінші айындағы өндіріс жоспары). Бұл жолдың бірінші ұяшығында жобаны жүзеге асырған бірінші айдағы А өнімінің жоспарланған өндіріс көлемі жазылады.

г) «Возможность увеличения производства (% в квартал)» (Өндірісті арттыру мүмкіндігі). Бұл жолдың бірінші ұяшығында мүмкін бола-

тын тоқсан сайынғы өндіріс көлемінің өсу пайызы көрсетіледі.

д) «Возможность производства без ограничений (ед.)» (Шектеусіз өндіріс мүмкіндігі). «Тенденция» кіріктірімі функциясы көмегімен (толық мәнге дейін дөңгелектеуді ескере отырып) алдыңғы тоқсанның ұқсас айымен салыстыра отырып, өндірістің 20%-ға арту жағдайында А өнімінің өндіріс көлемі есептеледі.

е) «Производство (сбыт) с учетом ограниченный (ед.)» (Шектеулерді ескерген кездегі өнді-

ріс (өткізілім). «Минимальные» (Ең төменгі) кіріктірімі функциясында а) және б) жолдарында көрсетілген шектеулерді ескере отырып д) жолында есептелген өндіріс және өткізу көлемінің мәндеріне түзету жүргізіледі.

Пайдаланушы кестесіндегі барлық есептеулер бір айда бір-бірі орындалады, бірақ олардың нәтижелері ірірек масштабта көрінуі мүмкін. Уақыттың әртүрлі масштабында дұрыс көрсетілуі үшін «Настройка таблиц пользователя» модуліндегі «Объединение в периоды» параметрін дұрыс жасау қажет.

Заголовок проекта

Название:

Вариант:

Автор:

Дата начала: Длительность: лет мес.

Комментарий:

В данном примере моделируется объем производства продукции исходя из возможностей предприятия (производственных мощностей) и прогнозной емкости рынка. Полное описание примера смотрите в модуле "Текстовое описание". Для знакомства с описанием проекта вы также можете использовать отчет "Описание примера" в модуле "Отчеты".

Файл проекта

Сжать

C:\Documents and Settings\User\Рабочий стол\samp_003.pex (107,81KB)

Валюта проекта

Валюта: Ед. измерения:

Основная:

Вторая:

(для расчетов на внешнем рынке)

Курсовая инфляция

Курс на момент начала проекта: 1\$ US = KZT.

Темпы роста/падения курса (%) Использовать ежемесечные значения

	1 год	2 год
▶	0,00	0,00

Абсолютные значения курса

	1.2015	2.2015	3.2015	4.2015	5.2015	6.2015	7.2015	8.2015	9.2015	10.2015
▶	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00

3-сурет

*Ескерту: Автормен есептелген [7]

План сбыта

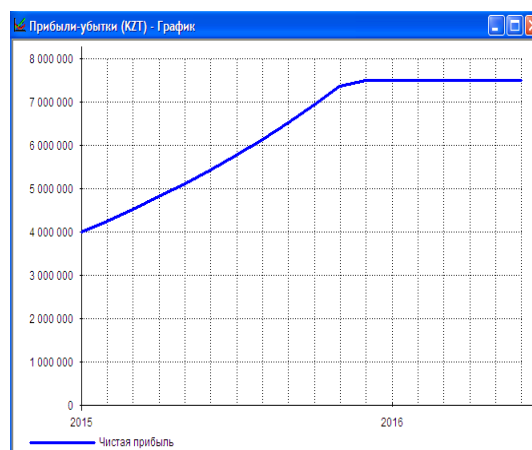
Наименование	Цена(KZT)	Цена(\$US)
▶ Продукт А	1 000,00	

Продукт А

Объем сбыта

Дата начала поставок: 01.01.2015 (1 мес. проекта)

	1 кв. 2015г.	2 кв. 2015г.	3 кв. 2015г.	4 кв. 2015г.	1 кв. 2016г.	2 кв. 2016г.
▶ Объем продаж(ед.)	25 535,00	30 643,00	36 771,00	43 514,00	45 000,00	45 000,00

4-сурет

*Ескерту: Автормен есептелген [7]

Сондықтан в) және г) жолдарына «По первому значению» параметрінің мәнін, ал қалғандарына «По сумме» кестесі жолын орнату керек.

«Объем производства продукции» («Графики» модулі) сызбасында «Объем продаж» (бірл) детализация кестесі жолына берілген сілтеме

арқылы әр ай сайынғы өндіріс көлемі натуралды бірлікте, сонымен қатар пайдаланушы кестесі жолына сәйкес сілтеме беру арқылы алынған кәсіпорынның өндірістік қуаттылығы мен өнімді тұтыну болжамын сипаттайтын мәліметтер көрсетілген (1-кесте).

1-кесте – «Өндіріс көлемінің есебі» (Расчет объема производства) пайдаланушы кестесі [7]

Жол	2015 ж. 1-тоқсан	2015 ж. 2-тоқсан	2015 ж. 3-тоқсан	2015 ж. 4-тоқсан	2016 ж. 1-тоқсан	2016 ж. 2-тоқсан
Нарық сыйымдылығын арттыру болжамы (бірл.)	31,500	36,000	40,500	45,000	49,500	54,000
Ең жоғарғы өндірістік қуаттылық (бірл.)	45,000	45,000	45,000	45,000	45,000	45,000
Жобаның 1-айындағы өндірістік жоспары (бірл.)	8,000					
Өндірісті арттыру мүмкіндігі (тоқсан сайын %)	20					
Шектеусіз өндіріс мүмкіндігі (бірл.)	25,535	30,643	36,771	44,125	52,950	63,540
Шектеулерді ескерген кездегі өндіріс (өткізілім) (бірл.)	25,535	30,643	36,771	43,514	45,000	45,000

*Ескерту – Автормен құрастырылған [7]

Әдебиеттер

1. Закон Республики Казахстан «Об иностранных инвестициях» декабрь.1994 год, (изменения и дополнения от 15.10.1997 г., от 02.06.1999 г.,11.07.2011г.,16.07.2013 г).
2. Дүйсенбаев Қ.Ш., Төлегенов Э.Т., Жұмағалиева Ж.Г. Кәсіпорынның қаржылық жағдайын талдау. – Алматы: Экономика 2001.
3. Кеулімжаев Қ.К. Қаржылықесеп / Н.З. Әжімбаева, Н.А. Құдайбергенов, А.Ә. Жантаева. – Алматы, «Экономика», 2005.
4. Коссов В.В. и др. Методические рекомендации по оценке эффективности инвестиционных проектов / В.Н. Лившиц, А.Г. Шахназарова. – М.: Экономика, 2000. – 421 с.
5. Даулетбақов Б., А.А. Наумов, С.В. Крюков к использованию метода Монте-Карло для оценивания эффективности инвестиционных проектов. Развитие экономики Казахстана в условиях финансовой нестабильности: материалы научно-практической конференции (22 февраля 2012г.) – Алматы: Экономика, 2012. Ч. II. – 390 с. С. 226-231.
6. Кривогузова Н.А. Экономикалықталдау. — Қарағанды, 2004.
7. Алиев В.С.Практикум по бизнес-планированию с использованием программы ProjectExpert: учебное пособие. – 2013 г.

References

1. Zakon Respubliki Kazahstan «Ob inostrannyh investiciyah» dekabr'.1994 god, (izmenenija i dopolnenija ot 15.10.1997 g., ot 02.06.1999 g.,11.07.2011g.,16.07.2013 g).
2. Dujsenbaev Q.Sh., Tolegenov Je.T., Zhymaraliev Zh.G. Kәsiporynnyң qарzhylyқ zhаrdajyn taldau. – Almaty: Jekonomika 2001.
3. Keulimzhaev Q.K. Qарzhylykesep / N.Z. Әzhimbaeva, N.A. Qұdajbergenov, A.Ә. Zhantaeva. — Almaty, «Jekonomika», 2005.
4. Kossov V.V. I dr. Metodicheskie rekomendacii po ocenke jeffektivnosti investicionnyh projektov / V.N. Livshic, A.G. Shahnazarova. – M.: Jekonomika, 2000. – 421 s.
5. Dauletbakov B., A.A. Naumov, S.V. Krjukov k ispol'zovaniju metoda Monte-Karlo dlja ocenivaniya jeffektivnosti investicionnyh projektov. Razvitie jekonomiki Kazahstana v uslovijah finansovoj nestabil'nosti: materialy nauchno-prakticheskoy konferencii (22 fevralja 2012g.) – Almaty: Jekonomika, 2012. Ch. II. – 390 s. S. 226-231.
6. Krivoguzova N.A. Jekonomikalықtaldau. — Qaraғandy, 2004.
7. Aliev V.S.Praktikum po biznes-planirovaniyu s ispol'zovaniem programmy ProjectExpert: uchebnoe posobie. – 2013 g.